

HAARA KAASA
TASUTA

KÄPÄ ALL

VARJUPAIKADE MTÜ TÄITSA OMA AJAKIRI

sügis 2018 (nr 19)

SELLES NUMBRIS:

- käppadest ja kätest,
- koerapuuri plussidest ja miinustest,
- hoiukodudest ja inimestest
- ja paljust muust põnevast!

PetCity

loomakliinikus
lemmiklooma
esimene
tervisekontroll
tasuta

Pakkumine kehtib ainult tervisekontrollile*

**PetCity Rannamõisa
loomakliinik**

Rannamõisa tee 8,
Tallinn 13515
Tel +372 624 0444
+372 515 3112
info@petcitykliinik.ee

**PetCity Tähesaju
loomakliinik**

Mustakivi tee 17,
Tallinn 13912
Tel: +372 5305 5622
tahesaju@petcitykliinik.ee
Avatud E, T, K, R, L 10-18
N 10-20 P Suletud

**PetCity Lõunakeskuse
loomakliinik**

Ringtee 73,
Tartu 50501
Tel +372 738 8111
lounakeskus@petcitykliinik.ee
Avatud E-P 9-19

**PetCity Pärnu Keskuse
loomakliinik**

Pärnu Keskus, Aida 7,
Pärnu 80010
Tel +372 440 1006
info@petcitykliinik.ee
Avatud E-P 10-20

Jälle on käes sügis

Kuigi loodus on olnud tänava täiesti erakordne, ja gades ilmasooja rohkem kui tahes millisel suvel viimase poole sajandi (või enamagi) jooksul ja kui uskuda ilmaennustajaid, jagub seda sooja pikalt veel sügiseseigi, pole paraku üks asi muutunud. Nimelt ohjeldamatu loomade hülgamine ja nukrakstegevalt sageli hooletus loomade pidamisel või lausa väärkohtlemine. Ükskõik kui palju loomi ka ei päästeta, ikka on loendamatud loomad hädas.

Sellest hoolimata püüame anda parima, kuid kõikvõimalikel loomade päästmisega seotud ühingutel, nii ka meil, napib hoiukoduseid, kus loomi hoida raviperioodil või uue kodu leidmiseni. Seega on väga oodatud hoiukodupakkujad! Lähemalt saate käesolevast numbrist lugeda.

Etteruttavalt tuletan meelde ka selle, et oktoober on Varjupaikade MTÜ-s musta kassi kuu, mil saab kõikidest meie varjupaikadest adopteerida musta kassi ilma tavapärase loovutustasuta - ja seda ikka selleks, et need mustad iludused saaksid talve juba oma päris kodus veeta.

Omalt poolt võin öelda, et minul on täielik nõrkus nii mustade ja mustvalgete kasside kui koerte suhtes. Mustad koerad olid mul ühtejutti 27 aastat. Siis aga keerasin peast kassiks ja nüüd olen sisse piiratud kenast kambast näugujatest, kellest "väikese peika" tiitli on saanud mu ainus süsimust kõuts, kes hoiab mul kõikjal silma peal ja vabanduseks pole ka see, kui lähen ihu kergendama või duši alla, aiamaale tööd tegema või prantsatan väsinuna voodisse - ta järgneb mulle kõikjale ja hoiab silma peal, käies aegajalt mulle igakülgsest armastust väljendamas end minu vastu nühkides, mind togides, mulle sülle ronides, kaissu pugedes ja konkurente eemale peletades. Kuidas see Must Öö aknalaua päikeses peesitades näeb välja kui vähendatud panter, on omaette silmailu. Ka teil võib selline Must Rüütel või Naine Mustas Kleidis kodu kaunistamas olla!

Lugejatele soovin aga mõnusat lugemist ja kaasa mõtlemist!

ANU KUURA
Käpa All peatoimetaja

Foto: erakogu

Põgus sissevaade

<i>Tallinn röömutseb!</i>	4
<i>Käpad ja käed elusid muutmas</i>	6
<i>Varjupaikade MTÜ majanduslikult elujõulisemaks</i>	9
<i>Koerapuud - turvaline pesa või jõhker ahistamine?</i>	12
<i>Insta-koerad kogunesid Kalamajas</i>	14
<i>Uuring: Varjupaigas elanud koer ei ole võõrdunud</i>	17
<i>Lemmikloomade kiibistamine - mis ja miks?</i>	19
<i>Ulata abikäsi ja paku loomale hoiukodu!</i>	21
<i>Hoiukodu kui hüppelaud uude ellu</i>	22
<i>Kaadri taga ehk kuidas meie Jana filmivõtetel käis</i>	24
<i>Reis pappkastis</i>	26

www.varjupaik.ee

info@varjupaik.ee

Varjupaikade MTÜ

MIX
Paber vastutustundlikest allikatest
FSC® C092678

Käpa All on Varjupaikade MTÜ häälekandja, mis ilmub kolm korda aastas. Ajakiri levib elektrooniliselt ja piiratud koguses paberandjal.

Soovid värskaid teateid otse e-postkasti?
Saada enda nimi info@varjupaik.ee

Varjupaikade MTÜ annetuskonto SEB pangas
EE561010220068203017

Kui soovid aidata konkreetset varjupaika, lisa selgitusse märksõna: Läänemaa, Pärnu, Tallinn, Viljandi, Virumaa, Valga või Võru.

Väljaandja Varjupaikade MTÜ, Triinu Priks, tel 504 6102

Väljaandmist toetab Purina Eesti

Kaanel: Varjupaikade MTÜ 2018 a kalendri musta kassi kuu staarid

Kaaneautor Liisa Addi
Peatoimetaja Anu Kuura
Kujundus Mandariin OÜ, www.mandariin.ee

Fotod: Iija Matuštšis ja Thor Crestano Photography

Tallinn röömutseb!

Tallinna loomade varjupaiga meeleolukast suvest kirjutab juhataja Eve Tobias.

Tallinna loomade varjupaik tähistas 3. augustil oma teist sünnipäeva. Sünnipäevapeol toimus palju erinevaid tegevusi nii suurtele kui ka väikestele, muusikalise poole eest kandsid hoolt Liis Lemsalu ja Johanna Randmann, et-teastetega esinesid koertekoolid Kratt, Sõprus ja Sirje Vetsi koertekool.

Põnevaid katseid tegi teadusteater Kolm Põrsakest ja mängu ning tegevusi lastele pakkusid Põhja - Tallinna noortekeskuse noorsootöötajad. Keerutasime loosiratast, soovijad said teha varjupaiga looma pildiga T-särgi ja telgi alla mahtusid ka erinevad heategevusmüügi letid ning vahva päikeselise päeva lõpetas ühine tordisöömine, aga enne seda said külalised kõhtu kinnitada söögitelgis või maiustada musta ja rohelist jäätisega.

Pidu ei oleks saanud teoks ilma varjupaiga vahvate vabatahtlike abita. Juba paar kuud enne sünnipäeva kogunesid vabatahtlikud, et arutada, kes

millise valdkonna eest vastutab ja kes milliseid esinejaid saab kohale kutsuda.

Märkimist väärib kindlasti ka see, et kõik sünnipäevapeol üles astunud esinejad tegid seda tasuta ja andsid nii oma panuse varjupaiga loomade heaolusse.

Regulaarsed vabatahtlike koosolekud toimusid korduvalt enne sünnipäeva, kogusime kokku kõik vahvad ideed, suhtlesime erinevate esinejate ja teenusepakujatega, vabatahtlike abil kujundasime reklaamplakatid ja bannerid ja nii see sünnipäeva päev lõpuks saabus. Viimasel nädalal olid osad

vabatahtlikud peaaegu nagu varjupaiga põhikohaga töötajad, tegutsemist jagus kuni peo algusminutiteni.

Kõik see tasus ära, hoov oli kohe peo alguses küllastajaid täis ja kassituppa soovijatest moodustus pikk järjekord. Küllastajate säravad silmad on parim tänu kogu korraldusmeeskonnale.

Lisaks oleme väga tänulikud annetuseks toodud kassi- ja koeratoitude eest ja annetuskastidesse jäetud sularaha ja esmakordselt ka elektroonilise raha eest.

Heategevus- kampaania Ole Sõber!

Põhja-Tallinna linnaosavalitsuse juures tegutsev Noorte Ümarlaud otustas käed külge panna ja varjupaigale abiks olla. Noorte Ümarlaua liikmed käisid loomadega suhtlemas ja heakorratöid tegemas kokku 100 tundi. Ka tutvustasid nad varjupaika ja kirjutasid lugusid varjupaiga loomadest ning jagasid seda infot sotsiaalmeedias. Ikka selleks, et tekitada huvi ja leida uusi kodupakkujaid.

Noorte üks eestvedajatest Juliana leidis endale varjupaigast ustava sõbra ja pakkus koerale Sean uue kodu. Suurem ettevõtmine oli annetuste kogumine kodutute loomade ülalpidamiseks ja abistamiseks. Noored kogusid annetusi kaubanduskeskustes ja mujal rahvarohketes kohtades. Heategevuskampaania Ole Sõber! käigus koguti 47 kilo münte ja paberraha, kokku 6319.09 eurot.

Suur-suur aitäh noortele, kõigile headele inimestele, kes kampaania raames oma annetuse tegid ja loomulikult projekti eestvedajatele Põhja-Tallinna linnaosavanemale Raimond Kaljulaidile ja tema asetäitjale Julianna Jurtšenkole.

Kahe aastaga 1000 uut kodu

Augusti lõupäevil läks Tallinna loomade varjupaigast uude kodusse 1000. lemmikloom, kelleks oli veidi arglik kassitüdruk Amalia. Tema silmad olid näinud uue varjupaiga arenemislugu, sest selleks hetkeks oli Amalia veetnud varjupaigas 654 päeva ehk siis pea 2 aastat. Ilusat elu uues kodus ja aitäh kõigile 1000-le kodupakkujale!

Käpad ja käed

teineteise elusid muutmas

Käpp ja Käsi on kodanikualgatus, mille raames vanglates karistust kandvad valitud inimesed treenivad kogenud koeratreenerite juhendamisel varjupaiga koeri, kirjutab Minna Sild, algatuse Käpp ja Käsi üks eestvedajatest.

Varjupaikades viibivad koerad saavad võimaluse vabaneda oma ebasoovitavatest käitumisharjumustest ning õppida uusi oskusi, mis aitavad kaasa püsikodu leidmisele. Vanglas viibivad inimesed saavad võimaluse õppida uusi oskusi, kogeda positiivseid emotsioone ning luua positiivset muutust kellegi teise elus, teha meeskonnatööd ning õppida iseennast paremini tundma.

Kui see lugu oleks film, saaks see alguse kolmes erinevas ekraaniaknas - ühes aknas toimetavad neli varjupaigas viibivat koera, teises aknas neli Eesti vanglas karistust kandvat inimest ning kolmandas aknas neli Eesti kodanikku, kellel on tekkinud veidi hulljulge idee käed külge panna ja meie ühiskonnas midagi muuta.

Filmi algushetkel pole kellelgi neist aimu, et ühel kenal teisipäeval 2018. aasta aprillis kohtuvad nad Tallinna Loomade varjupaigas ja alustavad üheskoos projekti Käpp ja Käsi. Aga just nii stsenaarium ette nägi.

Idee algus USA

Käpp ja Käsi idee tärkas aprillis 2017, kui nägime videot USA edukast koostööprogrammist varjupaiga koerte ja vanglas viibivate inimeste vahel. Pärast video vaatamist jäi meid saatma küsimus "Mis siis kui...?" Mis siis kui, selline koostöö toimiks ka Eestis ja avaldaks positiivset mõju nii koertele kui vanglas viibivatele inimestele? Mis siis, kui see projekt aitaks vähendada korduvkuritegevust Eestis ja inimeste tagasi sattumist vanglasse? Mis siis, kui iga varjupaiga koer omandaks läbi treeningu positiivsed harjumused? Mis siis, kui iga varjupaiga koer, ka vanemad ja nõudlikumad, leiaksid kiiresti sobiva uue püsikodu?

Nendele küsimustele vastuste leid-

miseks, kandideerisime ideega ühiskondlike algatuste inkubaatorisse NULA. Kandideerimine õnnestus ja juba paari nädala pärast olime inkubaatori elluviija Heateo Sihtasutuse juhendamisel ideed esitlemas nii Varjupaikade MTÜ juhatause koosolekul, Tallinna Vanglas, Justiitsministeeriumis kui Koortekoolis Kratt. Saime igalt poolt vastuse, et hoolikalt läbi mõeldes ja ettenägelikult planeerides võiks selle ideega edasi töötada.

Veetsime järgneva aasta ideed kihti kihi haaval täiendades ja aina reaalsemaks muutes. Esitasime küsimusi, kuulasime ja saime häid soovitusi oma koostööpartneritelt, väliselt nõuandjatelt-mentoritelt, juristidelt, edukate sotsiaalsete ettevõtete eestvedajatelt

kui loomade õiguste kaitsjatelt ja koeraekspertidelt. Võtsime vastu kriitika ja küsimused, otsisime vastuseid, tegime parandusi ja muudatusi. Saime võimaluse alustada idee piloteerimist koostöös avavanglaga, mille eesmärgiks on järk-järguline ühiskonda tagasisulandumine - seal karistust kandvad inimesed saavad päeval kindlatel kellaaegadel tööl/koolis käia ning ülejäänud aja viibivad vanglas. Nuputasime, kuidas hinnata selle koostöö mõju osalejatele. Otsisime mõttekaaslaseid ja toetajaid, kelle abil ideed piloteerida. Nii leidsime PetCity Lemmikloomakeskuse koerte tarvikute jaoks, Rannarootsi Lihatoöstuse koerte maiuste jaoks ning Turvatek tööriided vihmakindla riietuse jaoks.

NULA inkubaatori lõppedes kandideerisime Kodanikuühiskonna Sihtkapitali toetusele idee piloteerimiseks järgneva pooleteise aasta jooksul ning tegime seda edukalt. Rahastuse saamisega tekkis võimalus tasustada koertetreeneri ja projektijuhi tööd ning katta avavanglas viibivate inimeste transportikulud varjupaika ja tagasi. Kõik pusletükid olid leidnud oma koha ning märtsis 2018 tegime otsa lahti esimese pilootprogrammiga, milles osales neli inimest ja neli koera.

Alustasime osalejate põhjalikust väljalülitamisest. Koerte valikul osalesid Tallinna Loomade Varjupaiga juhataja Eve Tobias, Kratt Koertekooli treenerid Emma Jäger ja Mari Piht ning koertetreener Sirje Vets. Otsustasime projekti valida kergete või keskmiste käitumisprobleemidega koerad, eelistades vanemaid või muudel põhjustel tavapärasest veidi vähem atraktiivseid koeri. Lootsime, et just neile uusi oskuseid õpetades saame märgatavalt kaasa aidata nende väljavaadetele uus kodu leida. Koeraekspertid hindasid loomade käitumist, vajadusi ja nende omavahelist sobivust treeninggrupis osalemiseks. Väljalülituteks osutusid Semu, Andu, Hundu ja Turbo.

Koostöö Tallinna Vanglaga

Koostöös Tallinna Vanglaga valisime Semu, Andu, Hundu ja Turbo treeneriteks neli avavanglas karistust kandvat meest, kes näitasid üles suurt motivatsiooni koertega 2 kuud järjepidevalt tegeleda ning iseenda ja teiste elus positiivseid muutuseid luua. Nii kohtu-

Osalejad

koostööst koertega

Fotod: Käpp ja Käsi MTÜ

Olen aru saanud, et tuleb vaeva näha, kui tahad midagi saavutada. Kui näed vaeva, siis saavutad eesmärgi. Samamoodi näiteks ka töö juures - ehitus on minu jaoks uus valdkond, olen pidanud palju õppima. Olen varasemalt liiga kiiresti töökohtadest loobunud, ei ole vaeva näinud.

Üritasin kannatlik olla, aga mõte jooksis vahepeal minema. Mõistsin, et elus on ette tulnud, et olen liiga julge olnud ja sellest on jama tulnud, pean sellest õppima.

Vaata lisa:
kappjakasi.voog.com

sidki koerad 8 nädala vältel 2 korda nädalas nelja mehega, kes nendele kogu südamest uusi oskusi õpetasid. Fakt, et need mehed olid parasjagu avavanglas karistust kandmas, ei vähendanud koerte rõõmu. Igal teisipäeva ja reede õhtupoolikul teadsid neljajalgseid juba hästi, et varsti saavad inimesed, kes nendele aega ja tähelepanu pühendavad. Koerte treenimise õppekava koostasid ja treenijaid juhendasid Koertekool Kratt treenerid Emma Jäger ja

Mari Piht, kes tegelevad igapäevaselt murelike koerade treenimisega. Professionaalsete treenerite jaoks oli see esmakordne kogemus juhendada inimesi, kes ei ole nende koerte igapäevased omanikud.

Õpime kannatlikkust

Just kannatlikkus oli meeste sõnul see, mida nad koertega tegeledes kõige enam õppisid. Esialgu lihtsana näivad ülesanded võisid võtta väga kaua aega

ja sama tegevuse rahulikku kordamist selleks, et käitumismustreid koertes juurutada. Kannatlikkuse arengut seotati ka oma eluga praegu ja tulevikus - see tekitas mõistmise, et elus on tehtud vahel liiga rutakalt ja julgelt otsuseid, mis pole hästi lõppenud. Lisaks tekkis arusaamise, et kõik ei juhtu nüüd ja kohe, vaja on aega ja pühendumist. See kehtib näiteks uues töökohas alustamise kohta, kus on vaja anda endale aega uute oskuste õppimiseks ja arenemiseks. Lisaks nimetati kasudena uute oskuste õppimist, positiivsete emotsioonide kogemist, võimalust teha kellegi teisele head, usaldusliku kontakti saavutamist koeraga, eneseusu tõusu, mugavustsoonist väljumist, oma emot-

sioonide julgemat väljendama õppimist ja meeskonnatöö oskuste arengut.

Kuidas edasi?

8-nädalase programmi lõpus oli aeg käppadel ja kätel oma teed minna. Lahtilaskmine ja heasoovlik hüvastijätt kuuluvad elamise juurde. Koerte ajutised juhendajad kirjutasid nende kohta iseloomustused ja juhised järgmistele omanikele - kuidas nendega parimal moel käituda ja milliste iseärasustega arvestada. Viisime nii koerte kui inimestega läbi järelhindamised, et välja selgitada, milline on treeningprogrammi potentsiaalne mõju. Potentsiaalne seetõttu, et lõpuni ei saa kindlalt väita, mis ja kuidas täpselt mõju avaldas.

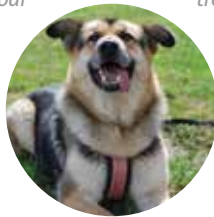
Korraliku mõju hindamise meetodika väljatöötamine on aeganõudev protsess ja seda on vaja läbi viia suurema valimi peal. Püüdleme sinna suunas.

Filmi esimene osa sai läbi, kuid klisside taga käib vilgas töö teise, kolmanda ja neljanda osa ettevalmistamiseks. Käpp ja Käsi kodanikualgatus jätkab tegutsemist ning püüdleb koos kõigi koostööpartneritega selle poole, et luua treeningprogramm ja toetavad tegevused, mis on tõepoolest maksimaalselt kasulikud nii varjupaiga koertele kui vanglas viibivatele inimestele.

Artikli kaasautorid on Eve Tobias, Tallinna Loomade Varjupaiga juhataja, ning Emma Jäger ja Mari Piht, Koertekool Kratt treenerid.

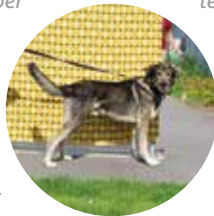
Programmis osalenud «käpad»

Semu oli varjupaigas juba teist korda. Esimesel korral toodi ta tagasi, kuna põgenes pidevalt. Treeningute alguseks oli ta olnud varjupaigas üle viie kuu. Ta oli isepäine koer, ei hoolinud väga inimeste seltskonnast, kuid oli sellegipoolest nende vastu sõbralik. Enne Käpp ja Käsi projekti olid tema elementaarsed oskused kuulekuse osas pigem tagasihoidlikud, kuid vahel üllatas ta ma oskusega kõrval kõndida ja istuda. Pärast kahekuust

treeningut oli Semu omandanud hulga uusi oskuseid - lamamise, objektide peale ronimise, maiusest loobumise, silmside ning ka istumine paranes. Nii õppis Semu, et inimesega koostöö on lõbus ja turvaline. Uute trikkide õpetamine oli keerukas, sest tema motivatsioon maiuse nimel tööd teha oli madal ja nii oli iga uus omandatud oskus kõigi jaoks suur rõõm. Täna on Semu leidnud endale uue püsikodu hooliva vanema paari juures.

Andu oli treeningute alguseks varjupaigas viibinud kuu aega. Ta saabus varjupaika tugevas alatoitumuses - temasuurune koer oleks pidanud ideaalis kaaluma poole rohkem. Seetõttu olid Andu lihased nõrgenenud ja tal oli probleeme püsti seismise ja koordineerimisega. Andul oli suur hirm toidust ilma jääda. Lihtsalt toidu nägemine tekitas temas paanilise reaktsiooni, mis muutis ta selles olukorras raskesti juhitavaks. Andu ei osanud rihma otsas jalutada, ennast kontrollida ega inimesega kontakti luua. Ka hooldusprotseduurid olid tema jaoks võõ-

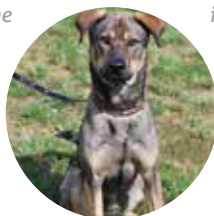
rad. Treeningprogrammi tähtsamaks saavutuseks võib pidada usalduse tekkimist inimeste vastu - keerulistes olukordades eelistas Andu ahvatlustest sõltumata tulla turvalise inimese juurde. Andu koordineerimine ja oskus asjade peale ronida arenes. Ta õppis inimese kõrval kõndima lõdvas rihmas. Suured edusammud olid ka toiduga seoses - ta mõistis, et viisakalt ootamine tagab kõige edukamalt toidupala saamise ning oskas juhendaja poolt antud signaalide abil leida üles kõik peidetud maiused. Andu leidis endale uue püsikodu, tema uus pere on noorem paar.

Hundu oli varjupaigas viibinud aasta, tema eelmine omanik pidi temast loobuma. Enne treeningute algust iseloomustas Hundut oskus ära kasutada enda suurust, et oma tahtmist jõuga läbi suruda. Ta tiris rihmast, kippus inimestele peale hüppama, maiuseid oma soovi järgi rabama ja isegi taskust näppama. Istumise oskus oli tal nõrk ning muid käsklusi ei osanud ta üldse täita. Tal puudusid koostööoskused inimesega. Treeningperioodi lõpuks oli Hundu õppinud, et jõuga oma tahtmise läbisurumine ei tööta. Ta õppis selgeks inimese kõrval lõdvas rihmas kõndimise ning inimese

peale hüppamise sagedus vähenes märgatavalt. Maiuse rabamise käitumine vähenes samuti, kuid sõltus Hundu meeleolust - kui Hundu oli ärritunud, jalutamata või pinges, võis see käitumine uuesti ilmneda. Maiuseid ta taskust enam ei näpanud. Treeningute lõpuks oskas ta mööduda ka ahvatluseks vedelevast maiusest. Harjutamist vajab veel trakside selga panemine. Hundu on koer, kelle puhul on oluline treeningu järjepidevus, muidu võivad tekkida kiired tagasilangused vanadesse käitumismustritesse. Ka Hundu on tänaseks leidnud uue kodu.

Turbo oli projekti alguseks olnud varjupaigas alla ühe kuu. Ülienergiline noore koera olemus väljendus inimestele pealehüppamises, tähelepanu hajumises ja inimesega püsiva kontaktloomise võime puudumises. Ta ei osanud rihma otsas kõndida, kuid oskas istuda. Trakside kandmise kogemus puudus täielikult. Treeningperioodi lõpuks tekkis Turbol

inimestega parem kontakt, oskas luua silmkontakti, pealehüppamise harjumus vähenes ja ta suutis inimese käes ahvatluseks olevast maiusest ilusasti loobuda. Ta õppis lamama ja objektide otsa ronima. Turbo on hetkel veel varjupaigas, kuid talle on mitu soovijat ja käimas on otsustusprotsess, milline püsikodu oleks talle parim.

Varjupaikade MTÜ majanduslikult elujõulisemaks

Selleks, et igapäevaselt aina paremini toime tulla ja oma hoolealustele paremat heaolu pakkuda alustasime 1. septembril projektiga “Varjupaikade MTÜ majanduslikult elujõulisemaks”. 14 kuud kestva projekti eesmärk: Varjupaikade MTÜ majanduslik elujõulisus on tõusnud ja stabiliseerunud tänu loomade koju saamise protsessi kiirendamisele ning tõhustatud annetuste kogumisele.

Varjupaikade MTÜ majandusliku elujõulisuse tõstmiseks ja stabiliseerimiseks projekti käigus keskendume kodulehe sisulisele ja tehnilisele arendamisele ning lihtsamate ja innovaatiliste annetusvõimaluste loomisele. Kodulehel hästi leitav ja navigeeritav varjupaiga loomade andmebaas ning sisukas info, mis looma vastu huvi tekitab, suurendab ja kiirendab looma koju saamise võimalust. Selle tulemusena väheneb looma varjupaigas viibimise päevade arv ja vähenevad looma ülalpidamiskulud.

Kodulehel annetamise lihtsustamine, annetuste personaliseerimise võimalus ja tehniline kindlus tõhustab annetuste kogumist ning võimaldab annetajate, sh püsiannetajate hulka suurendada. Innovaatiliste viipekaardiga annetuskastide kasutusele võtmine on uudne ja sularahavaba alternatiiv tavalistele kogumiskastidele ning mitmekesistab annetuste kogumise võimalusi. Olemasoleva annetustelefoniga presenteerimine varjupaikade tööautodel levitab sõnumit nii maal kui linnas.

Tänu kulude vähenemisele ja aastaringsest stabiilsele annetustevoole saame paremini prognoosida rahavoogusid, mis on otseselt seotud organisatsiooni arengu ja püsijäämisega. Kulutuste vähenemisel vabanenud ja annetuste kogumise tõhustamisega suurenenud rahalise ressursi saame suunata varjupaikades loomapidamistingimuste

parendamiseks, tänu millele parandame loomade heaolu varjupaigas viibimise ajal.

Majanduslikult elujõulisemaks muutumist toetab Siseministerium ja Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital 14 711,62 euroga. Varjupaikade MTÜ omafinantseering projektis on vastavalt tegevustele kas 10% või 30%.

Tegutseme loomade nimel, et igal lemmikloomal oleks kodu!

SISEMINISTERIUM

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

Silmad on hinge peegel ehk uus kalender 2019!

Ka sel aastal üllitame juba traditsiooniks saanud heategevusliku uue aasta kalendri, mille müügitulu läheb varjupaiga loomade heaolu parendamiseks. Eelmisel aastal oli tegu autorikalendriga, mille suurepärased fotod lavastati kaasates modellidena varjupaiga loomi. Kummardus teile - fotograaf Liisa Addi ja taustajõud Mari Hagi-Rigolt! Sel aastal valmis kalender teisiti. Otsisime aja-annetajaid-fotograafe Ma armastan aidata keskkonna kaudu ja suve keskel kuulutasimegi oma vabatahtlike fotograafide seas välja fotokonkursi, et saada varjupaiga asukatest kõnekaid portreefotosid. Osales seitse fotograafi erinevatest Eesti otsest.

Konkursi žüriisse kuulusid tuntud fotograaf Siim Kinnas ja Varjupaikade MTÜ juhatuse liikmed Anneli Matsi, Triinu Priks ning Merike Torm, kes valisid fotode seast 13 (12 kuud ja esikaas) parimat. Valituteks osutusid fotograafide Kadri Gribuškina, Maria Florenzia Kohleri, Arma Koidu, Mareta Lunevi, Margo Mängli ja Andres Tamme fotod.

Nii need kaksteist kuud endale näod said. Et loomad ei saa enda eest kõneleda, vaadake nende silmi. Mis sealt sügavusest kostub? Mida nad teile räägivad? Nagu teada, on silmad hinge peegel - ka meie lemmikutel.

Fotograafide leidmisele aitas kaasa Ma armastan aidata ajaannetuse keskkond ja trükkimisele andis hoogu

Hooandja.

Rõõmusta oma lähedasi toredate kin- gitusega ja toeta meie varjupaiku!

Kalendrid on saadaval meie varjupaikades hinnaga 5 eur (A5 formaadis lauakalender) ja 10 eur (A3 formaadis seinakalender).

Beyond

KAS TEAD, MIDA SINU
KOERA TOIT SISALDAB?

UUS

HOOLIKALT VALITUD LOODUSLIKUD KOOSTISAINED

Tutvustame BEYOND[®] sarja

Kas tead, mida sinu koera toit sisaldab?

Loe Purina[®] BEYOND-sarja toodete kohta, mis on valmistatud hoolikalt valitud koostisainetest.

Ilgapäevase toidu valimine on meie tervise ja heaolu seisukohast üks olulisemaid otsuseid. Meie lemmikloomade toitmise puhul kehtib sama põhimõte. Seetõttu on BEYOND-sarja kokku pandud hoolikalt valitud koostisosad ja PURINA[®] teadmised, et luua 100% täisväärtuslikud koeratoidud, mida sina saad usaldada ning sinu koer nautida.

- ✓ LAMBALIHA VÕI LÕHE ON ÜKS PEAMISI KOOSTISOSI
- ✓ LOODUD PURINA EKSPERTIDE POOLT
- ✓ **EI** OLE LISATUD NISU*
- ✓ **EI** OLE LISATUD KUNSTLIKKE VÄRV-, MAITSE- VÕI SÄILITUSAINEID

* Võib sisaldada nisujääke.

Lisaks saad kindel olla, et:

BEYOND-sarja tooteid valmistatakse tehases, mis kuulub PURINA[®]-le ja mida PURINA[®] ka juhib. Nii saame jälgida sinu koera toidu valmistamise igat sammu ning rakendada meie aastatepikkust kogemust ja kogutud teadmisi loomatoidu alal.

SIMPLY 9[®]
+ MINERALS

Lihtsus tähendab seda, et tead, mida su koer sööb.

Meil töötavad koerte toitumiseksperdid on kõik need koostisosad hankinud ja välja valinud, et luua retseptid, mida saad täielikult usaldada. Tulemuseks on lihtne, kuid 100% täisväärtuslik koerte kuivtoit, mis varustab neid kõikide vajalike toitainetega.

Kõik meie retseptid sisaldavad ühe peamise koostisosana imemaitsvat ja kvaliteetset lambaliha või lõhet. Lisatud pole nisu ega kunstlikke värv-, maitse- või säilitusaineid. Nii saad olla kindel, et sinu koer saab iga päev nii vajalikke toitaineid kui ka suurepärase maitseelamuse.

Väljavõtted foorumitest:

«Meie beagle on tööpäevadel kogu aeg puuris, magab seal. Sellepärast on ka puur hea, et seal on tema pesa ja sinna ta häda ei tee.»

«Öösel magab seal, et pätti ei teeks.»

«Koolis õeldi, et sellega treenib ka häda kannatama. Oma pessa koer ei rooja.»

«Tuppa tulles pange koer kohe puuri, kui on kutsikas, tuleb ka tihti välja lasta, tagasi tulles jälle kohe puuri. Ainult see aitab. Ja nii vähemalt kuu aega.»

Koeraomanike foorumites kütab kirgi teema- «Kas puur on koerale turvaline pesa või jõhker ahistamine».

Kutsusime vestlusringi kolm koerainimest, et nende asjatundlikku arvamust küsida. Neid kolme naist ühendab lisaks armastusele koerte vastu ka see, et igapähe neist on kodus neli või enam neljajalgset lemmikut. Vestlevad Aivi Org, Anneli Matsi ja Sirje Paluoja.

AIVI: Kui puur on koera pesa, peab see olema nii suur, et loom saab püsti tõusta, ringi keerata ja vajadusel teise koha valida. Koerale meeldib turvatunne, seega seljatagant ja pealt peaks olema puur kaetud. Kui meil kodus on näiteks lapselapsed külas - palju inimesi, palju häält - käivad koerad puuris magamas. See annab koerale teadmise, et keegi ei tule segama.

ANNELI: Lastele tuleb õpetada maast-madalast, et kui koer magab, ei lähe teda keegi segama. Juba aastasele saab seda õpetada. Ma tolereeriks puuri ainult sel juhul, kui selle uks on eest ära tõstetud. Ja ükskõik kui ilusaks me puuri disainime, on ta ikkagi puur, kui uks on lukus.

SIRJE: Kutsikad on nagu lapsed, mõnikord väsitavad ennast

üle ning vajavad rahunemise ja omaette puhkamise kohta. Tuppa tulles saab mu kutsikas oma maiustuse ja läheb puuri magama. Talle sobival ajal tuleb ta taas teiste sekka. Teised sinna ei trügi, mu koerad on harjunud, et teise pesa on puutumatu.

Puur on vajalik ka ohutuse mõttes. Kutsikas suudab endale ohtlikuks muuta, kui ta on kodus üks. Olen samuti seda meelt, et maksimumaeg võiks olla paar tundi.

AIVI: Olen nõus ka sellega, et kui kutsikas on noor, ei saa usaldada teda poeskäigu või kontserdikulastuse ajaks üksi lahtiselt jätta. Nad suudavad oskuslikult iseendale ohtlikke situatsioone tekitada. Kutsikas mõistab ronida, kapiuksi lahti teha, ka toauksi. Turvatunde osa ei maksa alahinnata, aga ükski äärmus ei ole hea ja õige. Tuleks leida parimad võimalused nii inimese kui koera seisukohast lähtudes.

ANNELI: Kui harjutada koerale puur turvakohaks, siis peab selle asukoht hästi läbimõeldud olema. Mingil juhul ei tohiks olla see inimeste käiguteel, sest iga möödumine võib olla puhkava koera jaoks ärriti.

Kahjuks olen ma näinud koeri, keda pannakse ööseks puuri magama ja seal pole veekaussi. Kui on puur, peab see olema nii suur, et koer saab püsti tõusta, 2 sammu astuda, sirutada end selliselt välja, et lamades on esikäpad ees ja tagakäpad taga, või saama heita küliti, käpad välja sirutatud. Selline on koera lõdvestunud asend. Millegipärast on ka koerapesad disainitud kera kujulised ehk ovaalsed. See on ainult üks hetk, kui koer kerra tõmbub, järg-

Koerapuuri - turvaline pesa või jõhker ahistamine

AIVI ORG, veterinaar

Aivi kodus on 2 bokserit, jaapani chin ja väike brabanti grifoon.

Puuri kasutamine ei ole minu jaoks küsimärgiga teema. Oluline, et puuriga harjutamine oleks koera jaoks meeldiv kogemus ja et koera ei jäetaks puuri kauemaks kui maksimaalselt paariks tunniks.

ANNELI MATSI, koerte koolitaja

Varjupaikade MTÜ projektijuht.

Anneli on 4 samojeedi tõugu koera omanik.

Minu jaoks on see valus teema, kuna olen kokku puutunud sellega, et inimesed «panevad koera ära» selleks ajaks kui on vaja tööle minna, ehk siis kaheksaks tunniks, või siis kui lähivad magama, jälle kaheksaks tunniks. Olen jälginud koerte magamisharjumusi. Koera uni pole selline nagu inimesel,

kes heidab voodisse ja magab samal kohal hommikuni. Koerad magavad jupi kaupa, vahepeal liiguvad ringi - tõusevad püsti, vahetavad kohta ning magavad edasi. Seda neile loomumast harjumust ei tohiks takistada. Mul on nelja koera peale 9 magamiskohta ja siis nad valivad ikka veel 10. või 11. koha.

SIRJE PALUOJA, koerakasvataja

Sirjel on kodus 3 musta terjerit, ida-euroopa laika ning norra põdrakoer.

Minu koertele on puur kaitset pakkuv pesa. Olen neid kutsikast saadik harjutanud sellega ning mina ja mu koerad ei näe vahet, kas pesaks on plastikust vanitaoline ese, tekk sees, või puur. Kõik mu koerad on viibinud aegajalt puuris, nii kodus kui ka näitustel käies. Näitusel on eriti hästi näha, et võõras keskkonnas on puur koera jaoks tema väike turvaline kodu.

Fotod: Christ na Domingues ja ATBO, pekels.com

misel hetkel soovib ta juba püsti tõusta ja end välja sirutada. Kindlasti vajab koer ka öösel vett.

AIVI: On olemas metallist koerte aedikud, piirded, mille suurus saab reguleerida. Kui omanik otsustab mingil põhjusel, et koer peaks öösel kinni olema, on aedik parem võimalus.

ANNELI: Jaa, ka laste turvavärvatega saab piirata ruumiosa!

Kõige hullem on see, kui puurist saab karistusasutus. Tihti jagatakse soovitusi koer pissimisprobleemide korral puuri panna. Millisesse olukorda asetab inimene oma koera, pannes ta häda kannatama? Koer peab siis meeleheitlikult häda kinni hoidma, sest pesasse ju ei pissita. See on sama hea kui paneks lapse ees tualettiukse kinni!

Kutsikas ei saa aru, mida inimene temalt ootab, kutsikat tuleb õpetada. Õppeprotsess toimub läbi positiivse kogemuse, mitte karistuse.

AIVI: Kui mul on kodus kutsikas, siis ma harjutan teda puuris magama. Selleks on kõige suurem puur saadaolevatest. Pool puuri on magamisase ehk pesa, poole peal vettimav aluslina ja joogivesi. Kui

ma juhtumisi ei kuule, et ta tõuseb ja muutub rahutuks, saab ta oma häda linnale teha. Kui ma kuulen, siis lähen temaga õue. Mida usinamalt käid koeraga õues, seda kiiremini õpib loom puhtust pidama.

Kui on teemaks see, et täiskasvanud koer pissib tuppa, tuleb esmalt välja selgitada põhjus - on see siis terviseprobleem või psühholoogiline häire või hoopis inimese laiskus?

Kui koeral on ajutine terviseprobleem, näiteks pissib tihedalt põiepõletiku tõttu, siis on puur okei kui lood talle võimaluse puuris pissimisliina kasutada.

Kutsika lihased aga ei kontrolli kuni neljanda elukuuni pissimist või kakamist, ta teeb häda sinna, kus see peale tuleb. Kutsikas teeb seda normaalselt tunni aja jooksul korra - peale magamist, söömist, mängimist. Kui tihedalt väljas käia, saab ta aru, et hädad tehakse õue. Lõplik puhtusepidamine kujuneb välja alles esimeseks eluaastaks. Me ei saa eeldada, et kutsika mõistus töötab samuti nagu täiskasvanud koeral.

ANNELI: Koer on elusolend oma vajadustega, mitte aksessuaar. Suhtumine «panen koera kinni, muidu ronib diivanile, rikub mööbli» on väär. See kõik on harjutatav, koer suudaks seda õppida

kui inimene suudaks õpetada, juhendada ja probleemiga tegeleda, mitte ei ootaks, et kinnipanek õpetab. Mina leian, et kui ei soovita koera igale poole kodus lasta, siis tal oleks oma ruum, mis on muudetud talle turvaliseks ja piirata see turvavärvatega selliselt, et ta ikkagi ka näeks, mis kodus toimub, sest koerad tahavad teada ja olla pere elus osalised.

AIVI: Puuri kasutamine turvapesana, kus loom viibib nii lühikest aega kui võimalik või nii kaua kui ta ise soovib, on aktsepteeritav. On lubamatu muuta see inimesele mugavaks viisiks lahendada oma tegematajätmissi. Kui inimese suurimaks probleemiks on diivanil olev koerakarv, siis ei tohiks looma üldse võtta!

Kokkuvõtteks

On olemas erinevaid arvamusi ja arusaamisi. Üks peab olema kindel - me peame arvestama koera loomulike vajaduste ja loomumase käitumisega. Kui inimene soovib panna oma koera mingisse olukorda, siis tuleb seda enne koerale tutvustada ja harjutada positiivsete meetoditega. Harjutamiseks parim aeg on kutsikaiga, kuid loomulikult on koerad võimelised õppima kogu oma eluea vältel.

Foto: Priit Simson

Eesti kuulsaimad Insta-koerad kogunesid Kalamajas. Sünnimust väisas Varjupaikade MTÜ üldjuht Triinu Priks.

Augustikuu eelviimasel päeval toimus Kalamajas Dokfoto Keskuses Purina ja Varjupaikade MTÜ koostöös Eesti esimene Instagram-koerte kokkutulek. Kohal oli üheksa suurima jälgijaskonnaga koera, kelle fotod müüdi heategevuslikul oksjonil kokku ligi 790 euro väärtuses. Oksjonit juhtisid Marek Sadam ja tema Brüsseli grifoon Leenu.

Purina Eesti turundusjuht Kadi Laur avaldas heameelt, et uue koeratoidu brändi Beyond turule toomine võimaldas korraldada heategevusliku ürituse, millest said kasu just need neljajalgseid, kes seda kõige enam vajavad. „Usun, et Eestis pole kunagi varem toimunud sellist punase vaiba üritust, kus kutsutud VIPid on neljajalgseid. Meil on igal juhul väga hea meel, et saime avalikkusele lähemalt tutvustada ägedaid Eesti koeri ja nende omanikke,“ lisas Laur.

Suurima panuse andis heategevuslikul oksjonil tuntud lauljanna ja

youtuber'i Liina Ariadne ema Ita-Riina Pedanik, kes soetas 290 euro väärtuses fotosid. Eesti kuulsate koerte fotod hakkavad kaunistama Ita-Riina Muusika-studio lauluklassi seinu.

Kalleim foto, millel oli kujutatud Staffordshire'i bullterjer Ellie, müüdi 150 euro eest. Kõikide fotode autoriks oli Kristiina Tammik. Oksjoni tulu läheb Varjupaikade MTÜ varjupaikade koerte heaolu parendamiseks.

Aitäh, Purina Eesti, et hoolid!

Aitäh, sõber!

Tänu Sulle on rõõmu rohkem ja muresid vähem!

Augustis saabusid meie varjupaikade õuedele järjekordsed euroalused kassi- ka koeratoidudega Purina Eestilt. Stabiilsus on varjupaikadele väga oluline, sest emotsionaalselt on tegu keerulise valdkonnaga. Teame ju hästi, kuidas pidev muretsemine ja inimeste stressitase mõjutab otseselt loomade heaolu. Meie asukatele on tagatud täis köht ja nii on meil muret vähem. Kõik see on väga oluline. Suur, suur aitäh! Ikka tuletame meelde seda, et koostöös Purina Eestiga on meil programm

Uued sõbrad, kus 60+ eluaastates loomale uue kodu pakkuja saab soovi korral loomale kaasa 3 kuu toiduvaru ja loovutus-tasu on väiksem kui tavaliselt.

Vaata lähemalt www.varjupaik.ee/paku-kodu/proram-uumed-sobrad

Hea pärnakas, mida arvad Sina?

Pärnu linn avalikustas linna uue arengukava ja ootas linna-kodanike ettepanekuid ja täiendusid. 1. augustil tegime Pärnu loomade varjupaiga Facebooki lehel pöördumise Pärnu linna elanike poole ja küsisime nende arvamust, kas Pärnus võiks olla loomadele vääriline varjupaik. Kampania tulemused olid märkimisväärsed!

Varjupaikade MTÜ poolt läks kirjalik ettepanek linnavalitsusse. Nüüd pöidlad pihku ja loodame, et Tallinna järel on Pärnu järgmine omavalitsus, mis ehitab varjupaiga, kus loomade heaolu on tagatud.

Pöördumise tekst

Kas Pärnus võiks olla selline loomade varjupaik, kus loomad tunnevad ennast võimalikult hästi ja töötajatel on hea loomade eest hoolitseda? Kas Pärnu linn oskab märgata inimese kõrval ka teisi elusolendeid – neid, kes enda eest ise rääkida ei saa?

Kuni 14. augustini on võimalik teha ettepanekuid Pärnu arengukavasse 2035.

Pärnu arengukavast saab lugeda:

- Pärnu kui eeskju keskonnasäästlike lahenduste juurutamisel.
- Eelistame ressurside jätkusuutlikku kasutamist.
- Lähtume kontseptsioonist "Puhas linn"
- Tõstame keskkonnateadlikkust keskkonnahariduse parandamise ning eri aktiivide ja teavituste kaudu.

Praegune varjupaik toimetab soojakutes ja sõna otseses mõttes kütame ilma – talvel loomad külmetavad ja loomade joogivesi kaussides põrandal külmub, mis sest et radiaatorid huugavad. Osas soojakutes trassivesi puudub ja vihmas-lumes tuleb vajalik vesi töötajatel sinna ämbritega tassida. Veterinaari soojak ja koertemaja jäävad talvel veeta, sest torud

1 500 toetuskommentaari
kümne päevaga

85 000 inimest
nägi meie Facebooki postitust

külmuvad. Murekohaks on katused ja mõnd soojakut hoiab ainult laudisevärv veel koos jne. Loomade pidamistingimused ja töötajate stressitase mõjutavad otseselt loomade heaolu varjupaigas viibimise ajal.

Varjupaika külastavad inimesed erinevatel põhjustel. Tihti tullakse lihtsalt loomi vaatama ning harvad ei ole ka lasteaija- ja kooligruppide külastused. Millise sõnumi suhtumisest loomadesse edastame noortele, kes näevad, kuidas varjupaik on kokku klopsitud?

Me püüame anda endast parima, et tagada loomade heaolu, kuid see kipub olema ikka stiilis lipp-lipi peal, lapp-lapi peal. Just selliselt, kuidas meil tänu annetajatele rahalist võimekust on. Ammu on käes aeg, kus linn võiks öla alla panna. Seda eriti peale haldusreformi, varjupaika jõuavad loomad ka ühinenud valdadest. Varjupaik aitab linnal täita oma seadusandlikku kohustust hoolitseda hulkuvate loomade eest.

Ettepanek Pärnu linna arengukavasse – PÄRNUSSE LOOMADE VARJUPAIGAHOONE AASTAKS 2020. See võib olla uusehitus või leitakse linna omanduses olev hoone, millele saab anda uue funktsiooni.

Selleks, et avaldada toetus meie ettepanekule, kirjuta postituse alla kommentaaridesse TOETAN.

Suur aitäh kaasaelajatele juba ette!

Väike must on alati IN!

Foto: Varjupaikade MTÜ

Oktoober on musta kassi kuu juba viiendat aastat!

Varjupaikade MTÜs on traditsiooniks saanud, et oktoobris tähistatakse musta kassi kuud. Sel aastal siis juba viiendat korda. Musta kassi kuu vältel saab meie seitsmest varjupaigast viia musta kassi koju ilma tavapärase loovutustasuta. 2017 aasta oktoobris leidis uue kodu 137 musta kassi.

Väike must - see on klassika ja alati moes. Miks siis mustad kassid varjupaikadesse teistest kauemaks kipuvad jääma? Kas tegu on ikka nõiakassiga? Vaadates nõiasaadete populaarsust meie teleekraanidel, siis sel aastal oleme lootusrikkad, et paljud kassitahtjad soovivad enda kõrvale just veidike salapära ja maagiat. Ei ole midagi kaunimat, kui läikiv-siidine must karv ning selle sees kaks säravat smaragdohelist või merevaigukarva kalliskivi. Mustad kassid on seda väärt, et lubada endale sellist luksust.

Oktoobrikuu jooksul on võimalik meie mustade kasside galeriid vaadata lehel www.varjupaik.ee ja ootame teid külastama meie varjupaiku. Meie varjupaigad asuvad Läänemaal, Pärnus, Tallinnas, Valgas, Viljandis, Virumaal ja Võrus.

Seisame

nende eest, kes ise inimkeeli

rääkida ei saa!

Loomade VIIS VABADUST

1

Vaba näljast ja janust

On tagatud liigile, vanusele, erivajadusele vastav loomatoit ja pidevalt on saadaval värsket joogivesi.

2

Vaba ebamugavusest

On tagatud liigile vastav elukeskkond, mis sisaldab puhast ja mugavat puhkamisvõimalust.

3

Vaba vigastustest, valust ja haigustest

Võimalusel ennetatakse vigastusi ja haigusi, juhtumi korral on tagatud kiire sekkumine ning ravi.

4

Vabadus väljendada liigiomast käitumist

On tagatud piisavalt ruumi, kus elada, liikuda ja võimalust nautida oma liigikaaslaste seltsi.

5

Vaba hirmust ja kannatustest

On tagatud üldine heaolu ja kohtlemine, mis välistab kannatused ja stressi.

Meie varjupaigad on pühendunud kodutute loomade eest hoolitsemisele, et neil taastuks jälle usaldus inimese suhtes ning nad leiaksid uued kodud!

varjupaik.ee

Uuring: Varjupaigas elanud koer ei ole võõrdunud

Kas koer, kes on üle 2 kuu elanud suures koerakarjas, on inimesest võõrdunud? Kas selline koer on võimeline looma uusi sidemeid inimesega? Kas vajadus inimkontakti järele suureneb neil koertel, kellel ei ole pikema aja jooksul võimalust inimesega suhelda? Kas sellistel koertel tekib kiindumuskäitumine juba lühikesel inimkontakti jooksul?

Sellistele küsimustele otsis vastu-seid grupp Ungari juhtivaid teadlasi.

Ajakirjas *“Comparative Psychology”* avaldatud kokkuvõttes esitlevad nad ainulaadset uuringut “Varjupaigas elavate täiskasvanud koerte (*Canis familiaris*) kiindumuskäitumine. Uute sidemete kujunemine”, milles esmakordselt olid uurimisobjektiks täiskasvanud koerad, kes elasid kahes Ungari varjupaigas. Teadlased uurisid koerte kiindumuskäitumist inimese suhtes ja nende võimet luua võõrastega uusi sidemeid isegi pärast seda, kui neil ei olnud pika aja jooksul võimalust inimestega suhelda. Varasemalt oli kiindumuse kujunemist uuritud ainult kutsikatel. Kiindumuskäitumise kriteeriumiteks loeti koera turvatunnet inimese juuresolekul (turvabaasina või turvalise tagalana toimimine), läheduse ja kontakti otsimist eelistatud isikuga ning spetsiifilist reageerimist inimesest lahutamise olukorras.

Uuringusse kaasati 60 varjupaiga koera (30 emast, 30 isast, erinevas suuruses ja vanuses) ja vaadeldi neid võõra situatsiooni katse (*Strange Situation Test, Ainsworth and Wittig*) teisenda-

tud variandis, mis on osutunud kasulikuks meetodiks uurimaks koerte kiindumuskäitumist inimese suhtes. Enne testimist käsitles koerajuht ükshaaval 40 koera 3 korda 10 minutit. Käsitlemise meetodiks oli jalutuskäik, mille ajal koerajuht suhtles koeraga (mängis, rääkis, paitas). Võõra situatsiooni katse viidi läbi kõikide koerte jaoks tundmatus ruumis. Koerad, keda oli eelnevalt käsitletud, kohtusid kahe inimesega: koerajuht “omaniku” rollis ja võõras inimene; 20 käitlemata koeral oli kohtumise ajal mõlemas rollis võõras inimene.

Tulemus

Kui võrreldi käsitletud ja käsitlemata koerte käitumist katses, siis erilist erinevust kahe grupi vahel ei täheldatud. Fakt, et käsitletud koerad võeti välja oma tuttavast keskkonnast ja suheldi nendega 3 korda ei mõjutanud oluliselt nende üldist käitumist katseolukorras. Samuti ei leitud erinevusi, mis tuleneks koera soost ja suurusel. Samas esines spetsiifilisi erinevusi situatsioonides, mis olid seotud “omaniku” ja/või võõra inimese kohaloluga: eelnevalt käsitletud koerad näitasid rohkem kontakti otsimist “omaniku” sisenemisel, vähem füüsilist kontakti

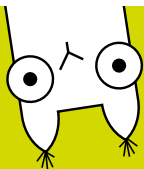
Foto: Jonathan Petersson, pexels.com

võõra inimesega, harvemini ukse juures seismist pärast võõra inimese lahkumist ja vähem ukse juures seismist “omaniku” juuresolekul. Käsitletud koera spetsiifiline reageerimine koerajuhi suhtes vastas kiindumuskäitumise kriteeriumitele.

Teadlased järeldasid, et varjupaiga tingimustes võib koertel säilida vajadus sotsiaalsete inimkontaktide järele. See annab märkimisväärse valmisoleku uute sidemete loomiseks ja võib kaasa tuua suhteliselt kiire kiindumise inimesesse isegi täiskasvanud koerte puhul.

Teksti autor: Anneli Matsi, koeratreener IDT, Varjupaikade MTÜ projektijuht

Allikas: Marta Gficsi, Jozsef Topal (Hungarian Academy of Sciences) and Adam Miklosi, Antal Doka, Vilmos Csanyi (Eftvas Lorand University) (2001). <http://etologia.elte.hu/file/publikaciok/2001/gacsiTMDCS2001.pdf>

Meil on üle 6000 erineva toote
hoolikalt valitud brändidelt.

Bosse kauplustes saab annetada tooteid Tallinna ja
Virumaa loomade varjupaikadele.

Kohtumiseni Bosse poodides!

**Bosse kauplused
Tallinnas:**

Haabersti Rimis
E-P 10.00-21.00
Haabersti 1
Tel: 665 9172

Viru Keskuses
E-L 9.00-20.00
P 10.00-18.00
Viru väljak 4/6
Tel: 610 1379

Ülemiste Keskuses
E-P 10.00-21.00
Suur-Sõjamäe 4
Tel: 603 4604

Viimsi Delice Keskuses
E-R 10.00-20.00
L-P: 10.00-18.00
Randvere tee 6, Viimsi
Tel: 607 0581

**Bosse kauplus
Rakveres:**

Kroonikeskuses
E-R 9.00-19.00
L 9.00-17.00; P 10.00-15.00
F.G.Adoffi 11
Tel: 322 0533

Bosse e-pood:
www.bosse.ee

Kiibista oma
lemmikloom
Varjupaikade MTÜ
loomade varjupaikades!

Hind 10 €
sisaldab registrisse
kandmist

Helista ja broneeri aeg juba täna

Pärnu 524 6705
Tallinn 515 4431
Valga 529 9880

Viljandi 523 8626
Virumaa 5309 0510
Võru 5340 4223

Varjupaikade asukohad
varjupaik.ee

Lemmikloomade kiibistamine - mis ja miks?

Lemmikloomade kiibistamine – mis see on ja miks see oluline on, kirjutab Varjupaikade MTÜ projektijuht Anneli Matsi.

Ikka võib juhtuda, et lemmikloom satub oma koduterritooriumilt välja-poole. Neid põhjuseid, miks loom kaduma läheb, võib olla mitmeid - looma poolne hirm (äike, ilutulestik vms), igavus, uudishimu jne. Esineb ka inimese pahatahtlikku käitumist - looma hirmutamine, värava avamine, varastamine vms. Kui siis lemmik on segaduses ja ei oska koju tagasi minna või on maailm nii põnev, et ei tahetagi koju, siis tuleb ta koju tagasi aidata. Kassid, koerad ja teised lemmikud inimkeelt ei räägi ja kuidas siis teada saada, mis on lemmiku nimi, kus võiks olla tema kodu või kellele ta kuulub. Siinkohal tulebki appi kiip, mis aitab võõra looma tuvastada ja omanikuga kokku viia. Igale vastutus-tundlikule loomaomanikule on oluline, et tema lemmikloom on identifitseer-

ritav. Lisaks on kiibistamine ja registreerimine oluline ka omavalitsustele ja loomi abistavatele organisatsioonidele.

Mis on mikrokiip ja kiibistamine?

Kiip (ka mikrokiip) on väga pisike elektroonilist informatsiooni sisaldav biokapsel, mis kannab endas unikaalset digitaalset numbrikombinatsiooni. See numbrikombinatsioon seotakse väliselt peetavas lemmikloomaregistris omaniku andmetega.

Ainult veterinaaridel on õigus läbi viia kiibistamise protseduur. Mikrokiibiga saab märgistada igat liiki ja igas vanuses loomi. Kiipe on olemas mitmes suuruses ja see valitakse looma suuruse järgi. Kiip süstitakse süstlalaadse instrumendiga loomale naha alla kaela vasakule poolele. Kiibistamine ei ole valulikum kui muu süstimine, näiteks vaksineerimine.

On tulnud ette juhuseid, kus inimene, kes on looma leidnud, ütleb, et loomal kiipi ei ole, sest ma katsusin.

Katsumise teel ei ole võimalik tuvastada, et loomal kiip puudub. Kiibi tuvastamiseks on vajalik kiibilugeja, mis kiibi olemasolu korral kuvab ekraanile kiibinumbrri.

Kas kiibiga võib midagi juhtuda?

Üldjuhul peab kiip vastu kogu looma eluaja. Võib juhtuda, et kiip liigub naha alla teise kohta, kuid see ei mõjuta tema töötamist. On olnud erandlikke juhuseid, kus kiip on lakanud töötamast. Seetõttu võiks alati, kui külastatakse veterinaari, igaks juhuks lasta ka kiip üle kontrollida, siis on kindel tunne, et kõik on korras. Kui kiip on lakanud töötamast, tuleks paigaldada uus kiip ja see ka uuesti registrisse kanda.

Mis on lemmikloomaregister?

Eestis on kolm registrit, kuhu lemmikloomi kantakse. Lemmikloomaregistrisse saab kanda igat liiki lemmikloomi. Kiibinumbrri registreeritakse ja sellega seotakse lemmikloomi omaniku andmed.

Lemmikloomaregister LLR (llr.ee) on üle-eestiline lemmikloomade register, mille kasutajateks on omavalitsused, veterinaarid, varjupaigad, MTÜ-d jne. See on kohustuslik register mitmetes omavalitsustes, näiteks Tallinnas, Pärnus, Kuressaares jne.

Eesti Väikeloomaaregistri teenus lemmikloomade omanikele ja omavalitsustele on Eesti Lemmikloomaregister (lemmikloomaregister.ee). See register on seotud üle-euroopalise registriiga Europetnet, mis võimaldab reisil kaduma läinud looma omanike kiiret leidmist kogu Euroopast.

Tõukoerad on kantud lisaks Eesti Kennelliidu registrisse (register.kennelliit.ee). Tõutunnistust ei väljastata kiibistamata/märgistamata tõukoerale ja müüa tohib ainult kiibistatud tõukoerakutsikaid.

Lemmiku otsimine registri kaudu on kõikidele kättesaadav. Otsingukasti tuleb sisestada kiibinumber ja siis kuvatakse ekraanil looma liik ning nimi ja loomaomaniku kontaktid (nimi ja telefoninumber).

Kuidas saavad andmed registrisse?

Registrisse kandmata kiibist ei ole mingit kasu, sest number üksi ei ütle mitte midagi.

Portaalil LLR saab loomaomanik kiibitud lemmiku ise tasuta registreerida, tutvuda oma registreeritud looma(de) andmetega ja uuendada kontaktandmeid. See on eriti oluline, kui muutub telefoninumber, mille kaudu omanikuga ühendust võtta. Portaali kasutamiseks on vajalik ID-kaart. Lisaks saavad andmeid sisestada ja vahetada registriiga liitunud omavalitsused, veterinaarid ja varjupaigad.

Veterinaaride poolt kiibistatavate loomade puhul tuleb küsida, kas teenus sisaldab andmete kandmist registrisse või tuleb see lisaks tellida. Tõukoerad kannab Eesti Kennelliidu registrisse Kennelliidu töötaja.

Kui nüüd loom on juba kiibitud ja on teada kiibi number, siis saab igäüks kontrollida, kas tema andmed on re-

Lemmikloomaregister aadressil www.llr.ee

gistris. Kui otsing tulemust ei anna, siis on viimane aeg ise oma andmed registrisse kanda.

Milliseid lemmikloomi kiibistatakse?

Normaalseks peetakse, et tõukoerad ja -kassid kiibistatakse ning neile vormistatakse lemmikloomapassid. Segavereliste ja ketis peetavate koerte puhul arvamus muutub. Ei kett ega segaverelisuus hoia looma kodus. Samuti arvatakse, et toakassi ei pea kiibistama. Ei ole harvad need juhused, kus muidu toas elanud kass on läbi akna ennast õue pressinud ja ära kadunud. Omaniku mure kadunud lemmiku pärast on suur, aga kui loomal kiip puudub, siis on teda raske ruttu koju tagasi aidata. Kord sattus varjupaika must kass, keda käisid vaatamas kolm erinevat inimest, kes arvasid, et tegu on just tema kadunud lemmikuga. Tegelikult on oluline, et kõik koerad-kassid oleks kiibistatud. Siia nimekirja võiks lisada ka küülikud ja tuhkud, kes aeg-ajalt jalutama satuvad.

Kus lemmikloomi kiibistatakse?

Üldiselt kiibistatakse lemmikloomi veterinaarkliinikutes. Varjupaikade MTÜ, kui kodutute loomadega tegelev organisatsioon, on väga huvitatud sellest, et kõikide lemmikloomade omanikud oleks tuvastatavad. Selleks oleme juba mitmel aastal koostöös erinevate omavalitsustega läbi viinud kiibistamiskampaaniaid, kus saab lemmikule kiibi soodsamalt. Üldiselt saab oma lemmikut kiibistada ka meie varjupaikades, kus on tööl veterinaarid, Eelnevalt tu-

leb ainult aeg telefoni teel kokku leppida, kontaktandmed leiata meie kodulehelt varjupaik.ee

Mis kiibistamine maksab?

Varjupaikade MTÜ varjupaikades maksab kiibistamine koos andmete registrisse kandmisega 10 eur. Veterinaarkliinikut külastades tuleb arvestada veidi suurema väljaminekuga, sest lisanduda võivad visiidi- ja tervisekontrolli tasu. Soovitav on eelnevalt konkreetsest kliinikust uurida, mis vastav protseduur maksab.

Miks on kiibistamine nii oluline?

Kiibistamise olulisusel on mitmeid tahke. Varjupaikadesse ja teistesse loomi abistavatesse organisatsioonidesse jõuab igal aastal mitmeid tuhandeid loomi, kes on koduteelt eksinud või omaniku poolt hüljatud ning suurema osa nendest moodustavad kassid. Lemmikloomad on meie pere liikmed ja pole vahet, mis liiki nad on. Ilmselt ei tunne ennast keegi eriti mõnusalt, kui keegi perest kadunud on, pigem ikka kõik muretsevad. Selge on ka see, et kui perre on loom võetud, siis inimene vastutab tema eest ja hülgamine on ebainimlik. Lemmikloomade varastamise puhul on kiip see, mis ütleb, kes on looma tegelik omanik. Lisaks võib registreeritud kiip aidata lahendada õiguslikke vaidlusi, mis tekivad omandisuhte pinnalt.

Kiip aitab kodust eksinu kiiremini koju. Muidugi ainult siis, kui lemmikloomale on kiip paigaldatud ja andmed korrektselt üldkasutatavasse registrisse kantud. Lemmikloomade kiibistamine näitab hoolimist ja omaniku vastutustunnet. Kiip võib aidata ka kulutusi vähendada nii omavalitsustel kui ka looma omanikel, sest lemmikud jõuavad rutem koju tagasi.

Panen südamele neile, kes looma leiavad - palun ärge viige teda koju hoiule enne, kui olete veterinaarkliinikust või varjupaigast läbi käinud ja lasknud kontrollida kiibi olemasolu, sest keegi võib olla suures mures ja ootab oma lemmikut koju.

Ulata abikäsi ja paku loomale hoiukodu!

Kui sa soovid meid abistada, siis hoiukoduks olemine on vabatahtliku töö vorm väljaspool varjupaika.

Hoiukoduks (või kasupereks või asenduskoduks) olemine tähendab looma eest hoolitsemist üldjuhul seni, kuni loom saab varjupaigas alustada uue kodu otsinguid või leiad talle ise päris kodu.

Mõnel juhul tähendab see mõnda nädalat, teisel mitut kuud või hoopis sulle sobivat ajaperioodi. Hoiukodu vajavad erivajadustega loomad, kes mingil põhjusel ei saa veel uude koju minna. Loom võib veel olla liiga nõrk, väike või ka liiga taltsutamatu, kui tegemist on näiteks tänavaloomaga, kellel on olnud väga vähe kokkupuude inimestega.

Arvestada tuleb ka sellega, et sageli vajavad hoiukodu hoolde antavad loomad rohkem tähelepanu kui teised loomad. Pakkudes kasuperele abivajavale loomale oma aega, energiat ja kudu, aitad sa looma ette valmistada minekuks tema päris koju ning vähendada varjupaikade ülekoormatust.

Varjupaik pakub kasuperlele oma igakülgset abi, sealhulgas veterinaartoimingute eest hoolitsemist ning vajadusel ka söögiks vajaliku pakkumist. Vajadusel anname kasutada loomatarvikud (sööginõud, liivakast, transpordiboks jms).

Kasuperelt ootame, et nad pühendaksid loomale aega, hoolitsust, mõnusat paika nende kodus ning hulgaliselt armastust looma vastu.

Kui sul tekkis huvi, siis võta ühendust oma kodukoha varjupaiga juhatajaga.

Varjupaikade kontaktid leiad
www.varjupaik.ee

Foto: Japheth Mast, pekels.com

Hoiukodu

kui hüppelaud uude ellu

Valga loomade varjupaiga hoiukodudest jutustab juhataja Helle Raja.

Valga loomade varjupaigas elas suvel 12 koera ja 55 kassi, nendest 29 olid kassipojad. Kassipojad ise muidugi ei tule ja varjupaigas nad tavaliselt ei sünni. Kui, siis ainult erandkorras, kui leiame kassiema, kes on lõpp-tiine.

Kahjuks on nii, et väga paljud kassid Eestis, kes elavad välitingimustes, on steriliseerimata-kastreerimata ning soovimatuid kassipoegi sünnib liiga palju. Kevade saabudes hakkame saama teateid selle kohta, et erinevatest kõikvõimalikest kohtadest leitakse kassipoegi. Sellel kevadel on kassipoegi leitud Valga linna tänavatelt, garaažide juurest kraavist, prügikastide juurest, keldritest, sõiduteelt ja ka metsast. Tiineid emaseid kasse on leitud võõraste talude juurest, aiamaadelt ja linna tänavatelt.

Püüame kõiki loomi aidata pakkudes peavarju ja hoolitsust ning võimalusel leiame kõigile uued kodud. See ei ole kerge, sest soovimatud kasse on liiga

palju ja kodupakkujaid alati ei jagu. Kassipoegadele on kodupakkujaid tavaliselt rohkem kui täiskasvanud kassidele. Kõik tahaksid ju ilusat väikest kiisu-poega ja me saame nendest inimestest aru. Võimalik, et kassile pakutakse kodu elus korra või paar ning miks siis mitte juba kassipoeg valida. Meilt on küsitud, et kas me ei karda, et varjupaigast võetud loom taas tänavale satub.

Arvan, et varjupaigast võetud looma puhul ei ole see oht suur. Tavaliselt tulevad varjupaigast looma võtma inimesed, kes on oma soovis kindlad. Meie omaltpoolt pakume tuge ja aitame välja selgitada, kas kodus on loom oodatud ning looma eest hoolitsemiseks kõik vajaminev olemas. Vajadusel nõustame ja saame kaasa müüa vajalikke esemeid - kassile stardipaketi või transpordiboksi, koerale kaelarihma, soovitame sobivat toitu jms.

Täiskasvanud kassid on meil reeglina kõik steriliseeritud või kastreeritud. Kassipoja võtjale jääb see kohtustuseks, mis on kirjas ka loovutuslepingus. Meie omaltpoolt pakume hilisemat soodsamat võimalust varjupaigas loo-

maarsti poolt kassi steriliseerimiseks või kastreerimiseks. Lemmiklooma adopteerijad heameelega kasutavad seda võimalust. Arvan, et kui klient saab kiibistatud ja vaksineeritud kassipoja koos lepinguga ja väikese tasu eest (loovutustasu kassidele on meil 25 eurot), siis hoolitsetakse oma looma eest hästi.

Hea uudis on see, et meil on sel aastal loomade jaoks tekkinud hoiukodud. Kui varasematel aastatel oli hoiukodusid kassipoegadele raske leida, siis sel aastal oli lahkeid pakkujaid mitmeid. Hoiukodusid me vajame kassipoegadele, kes on veel väga väikesed ja ei ole loovutusealised.

Lisaks kassiomad väikeste poegade, et nad saaksid oma pojad üles kasvatada rahulikes ja turvalistes tingimustes, et pisikesed saaksid ringi liikuda, ei haigestuks ja harjuks koduse elu ning inimestega. Varjupaigas on selliseid tingimusi keeruline luua. Seetõttu oleme igale hoiukodule väga tänulikud ja selliseid hoiukodusid on meil sellel suvel olnud kuus.

Üks esimesi hoiukodu pakkujaid oli

Aile, kelle ukse taha Õru alevikus tuli abi paluma sõbralik emane kass. Selgus, et kiisul olid õues pojad, mõne päeva vanused ja pisitillukesed. Leppisime Ailega kokku, et ta pakub kassiperele hoiukodu. Varjupaik omalt poolt toetas toidu ja kassiliivaga. Lisaks andsime kasutamiseks liivakasti, ka ussirohtu ja kirbutõrjet said kõik kiisud.

Eelmisel nädalal tuli see kassipere meie veterinaari juurde kiibistama ja vaktseinerima. Täna on kõik kassipojad leidnud endale uued kodud. Ka viimasena kodu ootama jäänud kassipoeg, pikakarvaline emane Välgu, on tänaseks uues kodus. Kassimamma Täpikesele pakub Aile ise kodu. Kuigi tal omal on juba kass Sussike, kuid Täpike hakkas ka nii väga meeldima ja nii on Ailil nüüd kaks kassi.

Rita, kes elab Valga linnas, pakkus hoiukodu kassiemale Azizele koos poegade. See lõpp- tiinena leitud noor kassiemä sünnitas varjupaigas mai alguses kuus kassipoega. Lahkelt pakkus hoiukodu oma korteris Rita. Tema on juba ka korra varem olnud varjupaigale abiks, kui mõned aastad tagasi pakkus kiisuperale hoiukodu. Rita on nõus jagama oma kogemusi hoiukodu pidamisest ja kassipoegadest jms. Kui oled infot huvitatud, helista talle tel 56638918. Tema juures hoiul olevatest kassipoegadest on meie kodulehel üleval ka väga ilusad pildid (vaata Bora Bora, Amigo, Tigger, Zaki, Tiara, Piano) ning neile on

ka juba kodupakkujaid.

Me palume alati hoiukodudelt pilte, sest ilusa pildiga kiisud saavad omale kiiremini kodud. Meie varjupaika tulevad inimesed tavaliselt juba eelnevalt piltide järgi väljavalitud loomaga tutvuma, et talle siis kodu pakkuda. Niisama sisseastujaid on vähem, oleme vist ääremaal ja Valgas on kasse palju.

Noored Kairi ja Madis leidsid ma lõpus Laatre aleviku lähedalt, sõiduteelt viis kassipoega. Madis märkas autoroolis olles teel ühte kruusavärvi kivi, mis liigutas. Ta pidas auto kinni ja selgus, et kivi asemel oli hoopis kassipoeg. Veidi eemal kobaras koos oli veel neli kassipoega.

Kuna kiisupojad olid väga väikesed, umbes 3 nädala vanused ja ilma emata, siis ellujäämiseks vajasisid nad toitmist iga mõne tunni järel. Kairi ja Madis soovisid nende eest hoolitseda ja olla neile hoiukodu. Andsime kõik kassipoegade eluks vajaliku, ka kassipiimapulbri hoiukodu käsutusse. Hiljem selgus, et nende vanem emane kass võttis kassipojad oma hoole alla, hakkas neid lakkuma jms. Kunsttoitmine jäi küll inimeste hooleks, kuid lakkumine ja puhastamine on pisikestele kassipoegadele ülioluline kasvamise ajal.

Hoiukodu pakkus kiisuperale ka Aune. Tema leidis juuni alguses võõra emase sõbraliku kassi, kes oli oma pojad toonud tema õuel asuvasse vanasse jänesekuuti. Aune käis küsimas naabri-

telt, kelle kass see on. Kuid selgus, et mitte kellegi oma, täiesti võõras kass. Leppisime Aunega kokku, et pakub kassiperele hoiukodu seniks kuni kassipojad saavad loovutusealiseks, s.o 2 kuu vanuseks.

Otsisime hoiukodu ka Eliisele, kes varjupaika sattumise järgmisel päeval sünnitas kolm kassipoega. Hoiukodu pakkus meie hea tuttav Annika Puskast, kellel oli võimalik neid ajutiselt majutada oma tütre tühja korterisse. Kassiemä oli esialgu väga murelik ja korduvalt vedas oma poegi erinevatesse kohtadesse ja peitis ära, näiteks riidekappi. Täna on Annika sõnul kassiemä rahunenud ja tuleb talle uksele vastu, Annika käib teda iga päev 2 korda päevas vaatamas, süüa viimas ja hoolitsemas.

Meie kuues hoiukodu on Pille, kes pakkus eluaset maikuus Kaagjärve külast leitud emasele kassile koos ühe vastsündinud kassipojaga. Sinna hoiukodusse lisandus veel juunis Valgast, Pedeli jõe äärest leitud väike emane umbes 3-4 nädala vanune kassipoeg. Neile lisaks võttis tubli Pille võttis enda juurde juuli alguses metsast leitud 3 pisikest kassipoega ning aitab kogu seltskonnal kasvada nii suureks, et nad võiksid minna uutesse kodudesse.

Müts maha nende inimeste eest, kes lisaks oma loomadele leiavad veel nii palju empaatiavõimet ja vaba aega, et hoolitseda kodutute loomade eest!

Rita kahe kassipojaga

Aile fotogeenilise kassiga

Kairi ja Madis kahe mänguhimulise kassipojaga

Annika pakkumas hoiukodu kahele kassile

Aune ja tema kolm kassipoega

Pille kahe imeilusa kassipojaga

Kaadri taga

ehk kuidas meie
Jana filmivõtetel käis

Selles, et lemmikloomad end meie varjupaikades hästi tunnevad, annavad kõige suurema panuse meie töötajad – tautajõud. Inimesed, keda ehk ei pane varjupaikades käies tähelegi. Kuid just nemad on need, kes päev-päeva kõrval hoolitsevad loomade heaolu eest ja on alati valmis aitama, kui loom on hädas. See on nende igapäevane südameasi.

Kuid juhtub, et loomade hingeelu tundmine esitab hoopis teistsuguse väljakutse. Nii kutsuti meie Valga loomade varjupaiga töötaja Jana Juhkam filmi Tõde ja õigus võtetele. Stsenarium nägi ette stseenid koeraga ja oli vaja professionaali abi, kes koera õpetaks ja juhiks.

Jana, kuidas kõik alguse sai?

Kaks aastat tagasi helises telefon ja minult küsiti, kas ma sooviksin treenida koeri filmivõtete jaoks. Olin nõus ning sellest sai alguse 1,5 aastane koostöö.

Tuli see sulle üllatusena?

Seda küll. Et filmi tehti Lõuna-Eestis, siis liikus info Valga koerteklubi liikmete kaudu ja mind soovitati. Ehk oli asi ka selles, et filmis osalevad koerad pidid olema krantsid ja võib-olla eeldati, et varjupaigast leiab ka koera osatäitja, kes on minuga juba harjunud. Koerte juhendamiseks oli filmis kaks inimest - üks Tallinnas ja siis mina Lõuna-Eestis

Kuidas koerad rollidesse valiti?

Kuulutati välja casting koera osatäitja leidmiseks. Koera eelduseks oli määratlus - puhas krants. Samuti pidi koer olema inimestega sotsiaalne ja õppimisvõimeline. Ta pidi rihmast lahti olles inimeste juures püsima, ei tohtinud ära joosta. Ka mina käisin koeri valimas. Lõuna-Eestis osales castingul 8 koera, Tallinnas samapalju. Vaja oli leida 2 valget mustade täppidega koera.

Milliste koertega sina tegelesid?

Mina tegelesin Äрни ja Aadaga. Mõlemad koerad olid tublid, rahuliku meelega, 10 a vanused koerad. Ja nad mõlemad olid kunagi võetud varjupaigast,

üks Tartust ja teine Tallinnast. Filmis kokku osales 4 koera.

Mida tuli koertel filmivõteteks harjutada?

Harjutada tuli suhteliselt tavalisi asju: seisa, istu, paigal, liigu. Ühte koera treenis tema omanik ja omanik käis ka koeraga võtetel. Asja tegi keeruliseks see, et nõudmised muutusid. Kui ühes kaadris pidi koer liikuma kiiresti, siis teises jälle aeglaselt. Nüüd pidi nuputama, kuidas see koerale selgeks teha.

Mis oli sinu jaoks keeruline?

Keeruline oli see, kui koerale on eluaeg korrutatud, et laua pealt ei tohi asju võtta, siis filmivõteteks tuli harjutada laua pealt toidu näppamist. Äрни, kes on väga viisakas koer, ei suutnud seda kuidagi teha ja raske oli talle seda selgeks teha. Küll pandi lauale Äرنile meelepärased palad, aga ta julges lõpuks ainult natuke näkitseda ja siis tuli laualt kohe maha, sest ta ju teadis, et nii ei ole viisakas. Aga koerad olid tublid ja hakkama saime ka keeruliste ülesannetega. Ütelge veel, et vana koer trikke ei õpi. Koeri ei saa kuidagi alahinnata.

Kaua õpetamine/õppimine aega võttis?

See oli erinev - mõne asja õpetamiseks läks kuu aega. Vorstivargus sai selgeks nädalaga, kuigi see oli üks keerulisemaid asju teha koerale selgeks, et kui muidu sa ei või vorsti varastada, siis täna jälle võid.

Kuidas ja kus filmivõtted toimusid?

Protsess algas eelmisel kevadel. Võtted toimusid Tallinnas Rocca al Mare Vabaõhumuuseumis ja Lõuna-Eestis Mõniste lähistel. Mulle saadeti võtete plaan. Nii teadsin, millal olid võtted koertega ja millal mind vajati. Iga kuu ikka toimus midagi.

Kui palju doubleid tehti?

Ikka palju korduseid tehti. Vahepeal lasti koertel puhata või jätkati hoopis järgmisel päeval. Ja võis juhtuda selliselt, et inimesed tantsisid koera pilli järgi. Oli selline stseen, kus talus toimus pidu. Stseenis osalesid pererahvas, pillimehed, tantsijad - kokku ca 40 ini-

mest ja seal pidi ka koer rahva juures olesklema. Juhtus selliselt, et kord liikus koer liiga kiiresti, siis järgmisel korral hakkas koer hoopis püherdama, mida ei olnud režissöör ette näinud ja mis rahva hoopis naerma ajas. Ja jälle alustasid pillimehed ja algas võte ja uuesti ja uuesti. Nii tantsiti ja mängiti pilli koera pärast seni kuni asi kõik õigesti linti sai.

Kas sulle oli ka protsess väsitav?

Ei olnud väsitav. Tegelikult oli huvitav ja sain palju uusi kogemusi. Tundus küll, et on pisikesed asjad, mida harjutada ja mis tuleb korda saata, kuid just neid väikeseid nüansse ja perfektset sooritust oli raske saavutada. Oli vaja olla väga rahulik ja kannatlik.

Kuidas suhtus meeskond koertesesse?

See oli nii tore aeg ja seltskond oli huvitav. Kõik, eesotsas režissöör Tanel Toomiga, olid väga rahulikud, abivalmis, samas hingega asja juures ja mõtlesid kaasa. Kui midagi ei tulnud mitmel korral välja, siis arutati rahulikult, et kuidas saavutada see eesmärk, mida vajatakse. Koerad olid ikka täielikud filmistaarid. Filmiperede lapsed tunnistasid koerad enda omaks - ikka räägiti, et näe see on meie koer ja too on teie koer. Ka teised osatäitjad alati rõõmusid, kui võttepäeval koer osales. Kohe tuldi tervitama ja suhtlema. Kui filmivõtted lõppesid, olin isegi natuke kurb, et see protsess otsa sai.

Kas sind on veel filmidesse appi kutsutud?

Jah, info vist levib, et kui on vaja krantsi, siis varjupaigast leiab. Otsiti väikest musta koera osalema filmi Johannes Pääsukesest. Nii sattusingi ka sinna appi koos Valga varjupaigakoera Mukiga. Muki pidi olema see, kes talus fotografeerimist kogu aeg segab. Muki sai osatäitmisega hästi hakkama, kuigi taluõuel oli palju muud huvitavat - nii kanad kui ka kassipoeg, kes kogu aeg kaadrisse ronis.

Aitäh sulle, Jana, ja huvitavaid väljakutseid edaspidiseks!

Unustamatud lood: Reis pappkastis

Oli üks täiesti tavaline aprillikuu päev. Lapsed tulid koolist ja seadsid sammud Roobe bussipeatusesse, et koju sõita. Bussipeatusesse pingi peale oli jäetud pappkast, millele vildikaga kirjutatud "TASUTA NAUDI ROHELIST!"

Mis selles kastis küll peidus on, olid lapsed uudishimulikud. Ja mis nad siis leidsid - kastis oli koerakutsikas, lisaks 3 tomatit, suitsukana, sardelle, saiaviile ja sigaretikonisid. Teine kutsikas oli kastist välja pääsenud ja ukerdas Valga-Tõrva maanteel. Õnneks ei olnud ta auto alla jäänud. Kas tõesti on vaja sellist rohelist nautida? Kohale jõudes avanes varjupaiga töötajatele kurb pilt: nutuvad kutsikad ja mures lapsed. Ühel kutsikatest oli pea piirkonnas nädala vanune mädane hammustushaav. Loomad olid jäetud abitult eluohtlikkusse olukorda suure liiklusega maantee äärde. Kutsikad toimetati Valga loomade varjupaika, kus nad said vajaliku ravi ja hoolitsuse. Paar nädalat varjupaigas kosunud, leidsid kutsikad endale head kodud Järvamaal. Nagu koerad on omavahel sugulased, nii ka kodupakkujad

on omavahel sugulased ja kutsud saavad jätkuvalt teineteisel külas käia ning seltskonda nautida. Nad on toonud kodudesse palju rõõmu. Võiks öelda - lõpp hea, kõik hea, kuid midagi jääb ikka hingepõhja kriipima. Tahaks soovida, et sellised pappkasti lood oleksid hoopis olemata ja kutsikad jõuaksid uutesse kodudesse ilma traumeerivate läbielamisteta.

Uuest kodus kirjutab Jennifer: Kutsikad elavad hästi, kuid kardavad natuke ikka võõrast keskkonda. Aga oma kodudes ja üksteise kodudes on harjunud. Lilo pelgab rohkem võõraid inimesi ning on kahtlustav nende suhtes, Sheldon lepib uute inimestega kiiremini. Kuna mõlemad koerad elavad maakodudes, siis saavad nad enamjaolt igapäev mööda metsa- ja põlluteed jalutada. Inimeste eluga tutvumiseks käime ka linnale ligemal mööda kergliiklusteid jalutamas. Seal kohtume teiste koerte ja inimestega. Lilo on kasvanud natuke suuremaks kui Sheldon ja karv on poole pikem ning kohevam, kuigi alguses oli vastupidi.

Täname kodupakkujaid Jennferi ja Sulevit!

Programm "Koduotsija"

Kui sul on mure, mis ei võimalda lemmikloomade enam enda juures pidada, siis jaga seda meiega, sest jagatud mure on pool muret. Palun ära viska looma tänavale! Tema ei ole kuidagi sellist kohtlemist ära teeninud ning ehk saame meie nõu ja jõuga aidata. Teinekord ongi vaja ainult nõu pidada, et leida lahendus ja mitu pead on ikka mitu pead,

Lisaks on meil loodud positiivne ja proaktiivne programm Koduotsija loomadele uute kodude leidmiseks ilma vahepeal varjupaika sattumata. Sellise-

le alternatiivile pani meid mõtlema järjest kasvav omanike poolt loovutatud loomade arv meie varjupaikades.

Koduotsija eesmärk on toetada nii omanikku kui ka looma. Koduvahetus põhjustab looma jaoks suurt stressi ja me teeme kõik selleks, et see stress oleks võimalikult väike. Inimesed ei võta oma ellu ja koju looma, mõeldes, et ühel päeval tuleb temast loobuda. Elu teeb ootamatuid pööreid ja uue kodu leidmine võib olla vahel ainus lahendus.

Kümne kuu jooksul on Koduotsija abi kasutanud 80 inimest ja uude kodusse

oleme selliselt aidanud üle 50 lemmiku. Nende seas on koerad, kassid, deegud ja merisead.

Koduotsija kohta saad täpsemalt lugeda meie kodulehel www.varjupaik.ee/vajad-abi/pead-oma-loomast-loobuma/koduotsija

Varjupaik numbrites: kaheksa kuu kokkuvõte

Pane õlg alla!
Helista 900 7000 ja
toetad loomi 5 euroga.

441 looma

aitasime tagasi koju

270 koera

168 kassi

3 pisilooma

875 loomale

leidsime uue kodu

198 koerale

651 kassile

26 pisiloomale

79 431

päeva veetsid uude kodusse
läinud loomad meie varjupaikades.
Sellest 12 208 päeva eest tasusid
kohalikud omavalitsused.

2 612

väljakutsega tegelesime
kaheksa kuu jooksul

18 953

telefonikõnet võtsime vastu
oma varjupaikades

Siin võiks olla Sinu reklaam!

Heategevuslik ajakiri Käpa all jõuab
ca 18 000 loomasõbrani e-kanalite
kaudu, trükitud eksemplarid on tasuta
saadaval suuremates loomakliinikutes.

Reklaami ostuga toetad
Varjupaikade MTÜ tegevust!

Aitäh!

1/1 lk

1/2 lk

1/3 lk

1/4 lk

Lisainfo ja müük

Anneli Matsi, anneli.matsi@varjupaik.ee

VARJUPAIKADE MTÜ

VARJUPAIGA LOOMADE
KÕIGE SUUREM SÕBER